

MEZINÁRODNÍ DEN ROMŮ

Informace pro školy, podklady pro výuku:

Anotované odkazy na materiály, projekty, metodické listy, tipy na aktivity a jiné návrhy či příklady k možnému využití ve výchovně-vzdělávacích činnostech

Vážené kolegyně pedagožky, vážení kolegové pedagogové,

MŠMT a NPI ČR si 8. dubna připomenou významný svátek Mezinárodní den Romů. A při této příležitosti připravili přehled možných materiálů, které lze využít nejen v rámci kurikula školního vzdělávání (například při výuce dějepisu, výchovy k občanství, českého jazyka a literatury), uplatnit je lze i při volnočasových aktivitách, jako jsou kroužky, projektové dny, soutěže či jakékoliv jiné umělecky orientované činnosti.

Mezinárodní den Romů představuje příležitost, jak do výuky cíleně a vhodně začlenit informace o historii, kultuře a jazyce Romů a Sintů, které v běžných učebnicích zatím chybí.

Tyto informace budou mít pozitivní přínos pro všechny děti a žáky ve vzdělávání. Představují pro ně možnost dozvědět se více o nejpočetnější národnostní menšině ČR. Cílem je dětem a žákům předložit objektivní informace, nezkreslené stereotypy. Takový způsob vzdělávání vytváří dobrý základ pro nekonfliktní komunikaci romské menšiny a majoritní populace v dospělém věku a skýtá naději na zlepšování kvality vzájemného soužití.

Důležité jsou i při práci s romskými dětmi a žáky – vhodně zvolené aktivity jim zajistí příležitost setkat se s objektivními a mnohdy i pro ně novými informacemi, které jim mohou dodat více sebedůvěry a pomoci budovat hrdost na jejich romství. Právě aspekt posílení vlastní pozitivní identity je u Romů a Romek důležitým předpokladem pro kvalitní vzdělávání, zajištění rozvoje jejich osobnostních potenciálů a formaci úspěšných osobností jako dalších budoucích vzorů.

1. 4. 2024

O Mezinárodním dni Romů

Každý rok si 8. dubna Romové a Romky po celém světě připomínají 1. Světový romský kongres, který se konal v roce 1971 v Orpingtonu nedaleko Londýna ve Velké Británii. Tento kongres se stal důležitým milníkem v historii Romů a Sintů a představuje do té doby zcela jedinečnou událost, která ve světě rozděleném železnou oponou přivedla na jedno místo významné zástupce z řad Romů pocházející z různých zemí, včetně České republiky.

Historické prameny dokládají, jak Romové po svém odchodu z pravlasti, kterou byla Indie, po několik staletí v Evropě zažívali rasovou perzekuci, pronásledování a otroctví, které vyvrcholily genocidou během 2. světové války. Byl to právě duben (7. –12.) roku 1971, kdy se romské osobnosti zastupující Romy z demokratických i socialistických zemí sešli a spojili své společné úsilí o uznání Romů coby národnostní menšiny a v boji za svá lidská práva.

Uznání statutu národnostní menšiny je klíčovým předpokladem pro rozvoj kultury, jazyka a historie. Účastníci kongresu si uvědomovali, že kulturní dědictví Romů a Sintů je potřeba uchovat pro další generace. Vedle toho tehdy usilovali i o oficiální uznání genocidy, která vůči nim byla spáchána v době 2. světové války – holokaustu Romů a Sintů.

Výstupy, na kterých se delegáti 1. Světového romského kongresu shodli (mimo jiné k nim patří prosba ke světové veřejnosti o užívání oficiálního názvu národnostní menšiny v podobě slov „Rom/Romové“, dále romská vlajka a hymna), jsou plat-

né dodnes a jako se svými národními symboly se s nimi identifikují Romové po celém světě.

Romové, kteří hovoří romsky, pro své vlastní označení přirozeně používají slova: „Rom/Romni/Roma“ – v překladu Rom/Romka/Romové. Původ těchto názvů vychází z původního indického slova „Ḍom“. Ostatní označení Romů, jako je například slovo „Cikán“ (a jeho slovenská varianta „Cigán“, v němčině „Zigeuner“), romština nezná – představují tak označení, kterými byli Romové nazýváni zvenčí. Vychází z původního byzantského „Athinganoi“, což bylo od počátku hanlivé označení pro členy nenáviděné sekty v Byzantské říši, se kterou byli Romové spojováni. Další užívané označení přejaté z angličtiny představuje slovo „Gypsy“ (a jeho španělská varianta „Gitano“). Jeho vznik je odvozen ze slova Egypt a souvisí s nesprávnou domněnkou o egyptském původu Romů.

Původ obou těchto označení („Cikán“ nebo „Gypsy“) je zatížen negativními konotacemi a v dnešní době se jejich užívání nepovažuje za společensky korektní – pojí se s negativně laděnými postoji, se stereotypy a předsudky vůči Romům. Jejich užívání zahrnuje také urážku – ať už cílenou či skrytou. Naopak pedagožky a pedagogové, kteří ve své komunikaci užívají termíny, jako jsou „Rom, Romka, Romové a romský“, tím vyjadřují respekt a podporu dětí a žáků při sebeidentifikaci s romstvím.

Termín Sinto/Sintové je užším skupinovým označením Romů z německy mluvících zemí. Sintové

O Mezinárodním dni Romů

díky společné hranici žili hojně také v českých zemích, za války se však spolu s našimi původními českými a moravskými Romy stali objektem téměř zcela dokonané genocidy. V dnešní romské populaci Česka tvoří Sintové společně s původními českými a moravskými Romy jen zlomky procent, zatímco většinu představují Romové, kteří k nám přicházeli po osvobození v roce 1945 a dalších letech a desetiletích ze Slovenska. Asi 10 % z celkové romské populace u nás tvoří takzvaní Olašští Romové (zejména ze skupiny někdejších Lovárů).

Po dlouhou dobu byla hymnou původních českých, moravských a slovenských Romů píseň Čhajori romaňi (v překladu (Romské děvčátko) neboli „Cikánský pláč“). K prastaré romské lidové

písni v době 2. světové války přibyla nová sloka Andr'oda taboris (V tom táboře) svědčící o utrpení Romů v koncentračních táborech. Na výše uvedeném kongresu byla představena nová hymna světových Romů „Gelem gelem...“ (volný překlad: Kráčel jsem, kráčel...), založená na staré romské melodii, kterou upravil a opatřil novým textem jugoslávský romský muzikant Žarko Jovanović „Jagdino“.

Původní verze romské vlajky, skládající se ze zelené a modré barvy, které symbolizovaly zemi a nebe, byla v roce 1971 doplněna o červené kolo uprostřed, tzv. Ašókovu čakru, která odkazuje na Indii jako na původní pravlast Romů, ale také na kolo kočovného vozu s 16 loukotěmi.

Všechny náměty, příklady a tipy, které jsou zde uvedené, jsou v první řadě ukázkou, pobídkou a zároveň metodickým nasměrováním, jež chce pedagogy a pedagožky podpořit v tom, že i taková témata do školního kurikula patří. Zároveň se na Vás obracíme s důvěrou, že předkládané materiály využijete tvořivě, kreativně a ve prospěch Vašich žáků a žákyň. Národní pedagogický institut ČR se bude i ve své další činnosti zaměřovat na témata, která vedou k podpoře kvalitního a inkluzivního vzdělávání a reflexi aktuálních potřeb pedagogické veřejnosti.

Rádi bychom vyzvali kolegy a kolegyně, kteří jsou ochotni sdílet svou dosavadní práci a zkušenosti, aby nás kontaktovali prostřednictvím portálu Zapojmevsechny.cz.

Anotované odkazy na materiály, projekty

- **Romové v Československu ve 20. století**
Studie, prezentace, pracovní listy a prameny (pro stažení nutná registrace do portálu Moderní dějiny)
<https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/romove-v-ceskoslovensku-ve-20-stoleti-vyukovy-set/>
- **Kapitoly z dějin Romů**
Publikace Jany Horváthové o původu Romů, vývoji vztahů mezi Romy a Evropany od příchodu Romů do Evropy po současnost vč. vývoje po vzniku ČR v roce 1918. Tradiční romské komunity, profese, struktura romského společenství u nás, galerie osobností. Materiál vznikl v rámci projektu Varianty, podpořeného programem Phare Evropské unie, realizovaného společností Člověk v tísni, společnost při ČT, o.p.s., 2001–2002.
https://www.rommuz.cz/file/other/skoly-a-deti/Materialy-ke-stazeni/kapitoly_z_dejin_romu.pdf

Metodiky / Tipy na aktivity

- **Druhá směna – Jak využívat dějiny Romů ve výuce na 2. stupni ZŠ**
Učebnice včetně metodiky a lekcí ke stažení
<http://www.romanovodori.cz/ucebnice/>
- **Historie a identita Romů**
Odborný článek včetně metodiky a lekce (metodický portál RVP)
<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/2040/historie-a-identita-romu.html>
- **Romský holocaust**
Odborný článek včetně metodiky a lekce (metodický portál RVP)
<https://clanky.rvp.cz/clanek/2839/ROMSKY-HOLOCAUST.html>
- **Předehra k Porrajmos aneb Historie diskriminace Romů**
Odborný článek a lekce (metodický portál RVP)
<https://clanky.rvp.cz/clanek/2047/PREDEHRA-K-PORRAJMOS-ANEB-HISTORIE-DISKRIMINACE-ROMU.html>
- **Přesídlování Romů ze Slovenska do českých zemí po 2. světové válce**
Odborný článek a lekce (metodický portál RVP)
<https://clanky.rvp.cz/clanek/14773/PRESIDLOVANI-ROMU-ZE-SLOVENSKA-DO-CESKYCH-ZEMI-PO-2-SVETOVE-VALCE.html>
- **Souhrnnější informace o romském holocaustu**
Institut Tereziánské iniciativy připravili na svém webu Holocaust.cz sérii článků pod názvem Genocida Romů a Sintů, kde je zpracováno několik dalších souhrnných textů k tématu pronásledování a genocidy Romů v českých zemích.
<https://www.holocaust.cz/dejiny/pronasledovani-a-genocida-romu/>

- **Databáze svědectví Romů a Sintů**

Pražské fórum pro romské dějiny při Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR spustilo databázi, která si klade za cíl zprostředkovat co nejširšímu čtenářstvu svědectví samotných Romů a Sintů, a tím i jejich osobní a nezastupitelnou zkušenost druhé světové války. V databázi lze vyhledávat podle jména, příjmení a roku či místa narození. Databáze existuje i v anglické verzi.

<https://www.svedectviromu.cz/>

Tipy na aktivity

- **Holocaust Romů v protektorátu**

Video a pracovní list

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/4139-holocaust-romu-v-protektoratu>

- **Protektorátní cikánské tábory**

Video a pracovní list

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/7554-protektoratni-cikanske-tabory>

- **Likvidace cikánského tábora v Osvětimi**

Video a pracovní list

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/8050-likvidace-cikanskeho-tabora-v-osvetimi>

- **Genocida Romů a Sintů**

Lekce (online aktivita, nutná registrace)

<https://iwitness.usc.edu/activities/4173>

- **Beze stopy – Partyzánská stezka**

Multimediální průvodce po historii antifašistického odboje na Vysočině z Telecí přes Sněžné do Strachujova. Stezka vede i po stopách známého Josefa Serinka, partyzána z Vysočiny s romským původem.

https://fliphtml5.com/rjvhb/tysh/Partyz%C3%A1nsk%C3%A1_stezka/

- **Genocida Romů a Sintů – Československý filmový týdeník**

Romská přeživší holocaustu vypráví o tom, co zažila v koncentračních táborech.

<https://www.youtube.com/watch?v=cUQILHX4dLY>

- **Ustavující sjezd Svazu Cikánů-Romů**

Reportáž z roku 1969, kdy v Československu vznikla první romská organizace (Svaz Cikánů-Romů), která požadovala uznání romské národnosti.

https://www.youtube.com/watch?v=_z_CXXA1SKM

Metodika (metodická příručka, lekce)

- **Metodika multikulturní výchovy**
Část Můj vztah k ostatním – Romové (str. 77–89)
https://cloud.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/metodika-multikulturni-vychovy_0.pdf
- **Na divokém severu**
Audiovizuální lekce Jeden svět na školách (video + metodiky)
<https://www.jsns.cz/lekce/15615-na-divokem-severu>
- **Náš společný svět**
Publikace s návrhy aktivit, Člověk v tísní (stejně – jiné, str. 43–53)
<https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/1085/file/044-n-spole-n-sv-t.pdf>
- **Interkulturní vzdělávání**
Publikace s návrhy aktivit, Člověk v tísní (kapitola Romové, str. 117–232)
<https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/1045/file/003-interkulturn-vzd-l-v-n-i-.pdf>
- **Český západ – komunitní práce a její výsledky**
ČT Edu – video a lekce od NPI ČR
<https://edu.ceskatelevize.cz/video/11691-cesky-zapad-komunitni-prace-a-jeji-vysledky>

Další zajímavé dokumentární filmy

- **O čo ide Idě**
Dokumentární film, ve kterém romské děti a mládež z Česka a Slovenska vystupují v romských osadách na východním Slovensku pod vedením Idy Kellarové za doprovodu hráčů z České filharmonie. Mladí Romové mají možnost prezentovat svou kulturu s profesionálními umělci, ale zároveň vědí, že před sebou mají ještě ztíženou cestu díky předsudkům a institucionálnímu rasismu.
<https://www.ceskatelevize.cz/porady/11243888766-o-co-ide-ide/>

Anotované odkazy na materiály, projekty

- **Romská literatura pro děti a mládež (od 2. poloviny 20. století do současnosti)**
Bc. Kristýna Bendová – závěrečné práce, KČJL PdF MU (2010). Věnuje se historii romského etnika, vývoji jazyka, folklóru, romských postav v literatuře. Autorka se snaží o systematické utřídění, analýzu konkrétních děl, včetně ukázek.
<https://is.muni.cz/th/rz2c2/>
- **Literatura s romskou tematikou pro děti a mládež**
Jana Netolická – diplomová práce KČJL PdF MU (2007). Kritické zhodnocení dostupné literatury pro děti a mládež, v níž je přítomna romská tematika – s možností využití při hodinách multikulturní výchovy na 1. stupni ZŠ.
https://is.muni.cz/th/sz5d6/DP_Netolicka.pdf
- **Špačkem tužky na manželě – Příběh literatury Romů**
Karolína Ryvolová, anglistka a romistka, se v knize Špačkem tužky na manželě věnuje romskému písemnictví v České republice.
Ryvolová, Karolína. *Špačkem tužky na manželě – Příběh literatury Romů*. Praha: 2021, Slovo 21.
- **Soutěž Romano suno**
Už od roku 1997 Nová škola, o.p.s. každoročně vyhlašuje soutěž v romském jazyce. Do soutěže se mohou přihlásit děti i dospělí ve třech soutěžních kategoriích a zasílat své texty a videa v romštině na daná témata. Při slavnostním vyhlášení výsledků, které se každoročně koná v prostorách Velvyslanectví USA, děti navíc soutěží ve znalosti slovní zásoby a formulačních dovedností v romštině.
<http://www.novaskolaops.cz/romano-suno/>

Metodiky

- **Druhá směna – Jak využívat literaturu Romů ve výuce na 2. stupni ZŠ**
Učebnice včetně metodiky a lekcí ke stažení
<http://www.romanovodori.cz/ucebnice/>
- **Rozumění. Literatura Romů (nejen) ve výuce romských žáků**
Čítanka a metodická příručka pro učitele ke stažení (Nakladatelství romské literatury KHER)
<https://web2.mlp.cz/koweb/00/04/02/43/16/rozummeni.pdf>

Jiné – romská literatura

- **KHER, z. s.**
Nezisková organizace, která se orientuje zejména na podporu literatury a orální historie Romů a dalších marginalizovaných skupin, rozšiřování odborných a popularizačních děl o Romech, podporu romštiny jakožto svébytného jazyka, zpřístupnění literatury a orální historie Romů, zvýšení povědomí o ní. Vytváří platformu pro setkávání romských spisovatelů.
<https://kher.cz/>
- **Příklady romské literatury** – KHER: Eliášová Irena: *Naše osada – smutné, veselé i tajemné příběhy Romů* (2008); Podhradská Květoslava: *Povídání u povidel / O vakeriben paš o lekvaris* (2022); Taikonová Sofia: *Žofi Z-4515* (2022); Fabiánová Tera: *Jak jsem chodila do školy / Sar me phiravas andre škola* (2022); Tera Fabiánová, Milena Hübschmanová: *Čavargoš/Tulák* (2023, 2. vyd.); Šamko Michal: *Májky a totemy* (2023); Ferková Ilona: *Amen* (2023).

- **Romská literatura z jiných nakladatelství**

Fečová Olga: Den byl pro mě krátkej. Paměti hrdé Romky (2022, Kher a Paseka); Banga Patrik: Skutečná cesta ven (2022, Host).

- **Další příklady romské literatury a literatury o Romech** (různí nakladatelé, starší vydání) – Elena Lacková: Romane paramisa – Romské pohádky; Andrej Giňa: Bijav/Svatba; Milena Hübschmannová: Hin man ajsi čhaj so... Romské hádanky

- **Knihy v klubech, které možná nikdo nečte**

Článek Máši Bořkovcové, expertky na vzdělávání romských žáků, popularizující díla romských autorů ve školních a čtenářských klubech

<https://new.ctenarskekluby.cz/storage/app/media//Metody/clanekoromskeliteraturedoklubudef-1.pdf>

Metodické listy / tipy na aktivity

- **Romský program – Inspirace romská řemesla**

Metodika a pracovní list představuje tradiční romská řemesla (praktická část formou kreativních dílen). Sada je doplněna online kvízem a pexesem Romská řemesla. Vhodné pro 2. období 1. stupně.

<https://dum.rvp.cz/materialy/romsky-program-inspirace-romska-remesla.html>

Tipy na aktivity

- **Všichni jsme lidé**

Prezentace fotografií ukazuje odlišnosti národů a lze ji využít pro interkulturní vzdělávání – přijímání různosti jako pozitivního jevu, jako podnět k diskusi – doporučeno v 1. období 1. stupně.

<https://dum.rvp.cz/materialy/vsichni-jsme-lide.html>

Jiné

- **Kamarádi**

Časopis pro vícejazyčné děti a multikulturní výchovu. Je určen zejména dětem na 1. stupni základní školy, dětem z národnostních menšin, cizinců, ze smíšených manželství.

<https://www.zaedno.org/casopis> (objednávka pro školy zdarma)

- **Kvízy o zemích a národech**

Materiály ke stažení

<https://www.zaedno.org/kvizy/kvizy-o-zemich-a-narodech>

- **Multikulturní vzdělávací programy**

Materiály ke stažení

<https://www.zaedno.org/ke-stazeni/multikulturni-vzdelavaci-programy>

- **Evropské pracovní listy**

Materiály ke stažení

<https://www.zaedno.org/ke-stazeni/pracovni-listy/586-evropske-pracovni-listy>

Materiály a aktivity Muzea romské kultury

Využitelné v rámci multikulturní výchovy, výuky dějin, občanské výchovy, základů společenských věd, částečně zeměpisu, výtvarné výchovy.

Anotované odkazy na materiály, projekty

- **Kapitoly z dějin Romů**

Publikace Jany Horváthové o původu Romů, vývoji vztahů mezi Romy a Evropany od příchodu Romů do Evropy po současnost vč. vývoje po vzniku ČR v roce 1918. Tradiční romské komunity, profese, struktura romského společenství u nás, galerie osobností. Materiál vznikl v rámci projektu Varianty, podpořeného programem Phare Evropské unie, realizovaného společností Člověk v tísni, společnost při ČT, o.p.s., 2001–2002.

https://www.rommuz.cz/file/other/skoly-a-deti/Materialy-ke-stazeni/kapitoly_z_dejin_romu.pdf

- **Identity v konfrontaci**

Publikace autorského kolektivu pod vedením Milana Fujdy, Eva Klocové a Radka Kundta s podněty k multikulturní výchově se zaměřuje na témata utváření stereotypů, sociálního vyloučení, formování identit a kulturních odlišností a utváření vztahů mezi společenstvími a kulturami.

https://www.rommuz.cz/file/other/skoly-a-deti/Materialy-ke-stazeni/Identity_v_konfrontaci_Multikulturni_vyc.pdf

- **Učební texty CERME**

Materiály vznikly speciálně pro potřeby vzdělávacího programu Identity v konfrontaci. Jsou určeny učitelům.

<https://www.rommuz.cz/cs/odborna-verejnost/ucebni-texty-cerme/>

- **Vyprávěj, maluj, hraj – Příběh Romů**

Metodický materiál projektu popisuje možné didaktické přístupy k tématu, vycházejícímu z expozice Příběh Romů. Může zároveň vhodně doplnit návštěvu muzea.

https://www.rommuz.cz/file/other/skoly-a-deti/Materialy-ke-stazeni/metodicke_materialy.pdf

Jiné – edukační programy Muzea romské kultury

- **Muzeum romské kultury, Brno**

Kromě širokého spektra interaktivních vzdělávacích programů pro mateřské, základní a střední školy (prezenčně i online), pro studenty vyšších odborných i vysokých škol, jsou k dispozici také přednášky a komentované prohlídky.

Edukační programy s různými tématy: Příběh Romů (historie); Jdeme dlouhou cestou (jazyk a literatura); Holokaust Romů; Nezapomeneme (holokaust Židů a Romů); Romarising (romské osobnosti); V pasti stereotypů

<https://www.rommuz.cz/cs/edukacni-programy/pro-skoly/edukacni-programy-k-muzejni-expozici/>

- **Hodonín u Kunštátu. Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě**

Vzdělávací programy na autentickém místě, kterým prošly dějiny. Hlavním tématem workshopů je 2. světová válka, holokaust.

<https://www.rommuz.cz/cs/hodonin-u-kunstatu/navstevnici/nabidka-edukacnich-programu-pro-skoly/>

- **Centrum Romů a Sintů v Praze**

Programy probíhají v prostorách Národopisného muzea Národního muzea, Praha.

<https://www.rommuz.cz/cs/praha/edukacni-programy/>

- **Romové očima Míly: Workshop zaměřený na seznámení s romskou kulturou a romskými zvyky (Expozice Míla Doleželová v Telči)**

Program, který připravilo Edukační oddělení Muzea romské kultury, představuje svět Romů, jejich historii a kulturu prostřednictvím fascinujících obrazů akademické malířky Míly Doleželové. Při společné prohlídce expozice si žáci vypracují pracovní list, díky němuž se seznámí mimo jiné s rozmanitými aspekty romské kultury a s významnými osobnostmi romského původu.

<https://www.miladolezelova.eu/pro-skoly/romove-ocima-mily>

Další materiály k dispozici na stránkách Muzea romské kultury

- **Průvodce expozicí Příběh Romů**

<https://www.rommuz.cz/cs/vzdelavani/edukacni-programy/pribeh-romu-program-k-muzejni-expozici/>

- **Phalabín**

Audiopovídky romských autorů

<https://soundcloud.com/user-816380050/sets/phabalin-audiopovidky-romskych-atoru>

Anotované odkazy na materiály, projekty

- **Mají na to!**

Projekt a stránky Jak podpořit sociálně znevýhodněné děti na ZŠ s tématy: Jak citlivě zapracovat do výuky běžných předmětů romské realie (kap. 15) nebo Romský etnolekt češtiny – jak překonávat jazykovou bariéru u dítěte (kap.11).

<http://majinato.cz/index.php>

+

příručka ke stažení

http://majinato.cz/majinato_web.pdf

- **Romové – otázky a odpovědi v českém a slovenském kontextu**

Monografie, jejíž editorem je Martin Kaleja, se zabývá významnými tématy, která souvisejí s bezprostřední integrací romského etnika do české a slovenské společnosti. Nabízí pohled historický, kulturologický, sociálně pedagogický, pedagogický a výzkumný.

Ke stažení [ZDE](#).

- **Mluvme o Romech – Aven vakeras pal o Roma**

Publikace, která propojuje poznání z oboru romologie s dalšími obory. Studentům a pracovníkům v pomáhajících profesích nabízí jejich praktické využití při práci s romskými dětmi, žáky a studenty. Editory jsou Martin Kaleja a Jan Knejp.

Ke stažení [ZDE](#).

- **Základy romologie pro pedagogické pracovníky**

Publikace Lady Červeňákové – podpůrný metodický materiál je určen proškoleným lektorům vzdělávacího modulu Základy romologie pro pedagogické pracovníky, který byl realizován v rámci projektu APIV A, KA 3 v NPI ČR s podporou EU.

Ke stažení [ZDE](#).

- **Základy romologie pro pedagogické pracovníky – prezentace**

Prezentace vytvořená v projektu Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem. Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora (APIV-A – 20174K2022). NPI ČR, spolufinancováno EU.

Ke stažení [ZDE](#).

V nabídce NPI ČR jsou tyto programy:

- **V rámci Kariérního vzdělávání NPI ČR realizuje kvalifikační Studium pro asistenty pedagoga** dle § 20 písm. e) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů a § 4 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Studium je mimo jiné zaměřeno na **specifika romského jazyka a literatury a na tvorbu a adaptaci učebních materiálů a podpůrných výukových materiálů** pro děti mladšího školního věku v romštině a v češtině. Studium obsahuje dva povinně volitelné moduly v rámci studia, prostřednictvím kterých mohou absolventi získat nástroje ke **zmírnění možných jazykových a komunikačních bariér dětí, žáků a studentů při jejich vzdělávání.**

- **Vzdělávací programy zaměřené na výuku českého jazyka, rozvoj komunikačních dovedností, na logopedickou prevenci, vzdělávací programy určené dětem/žákům s odlišným mateřským jazykem**

Tyto programy mohou pomoci **pedagogickým pracovníkům mateřských a základních škol** při práci s romskými dětmi/žáky. Podporují zlepšování jazykové vybavenosti dětí/žáků s OMJ i romských dětí/žáků.

Všechny programy najdete v nabídce NPI ČR a přihlášení je možné podle aktuální nabídky jednotlivých krajských pracovišť nebo po domluvě s krajským pracovištěm, které může zorganizovat také vzdělávání na zakázku (pro sborovnu) podle zájmu a potřeb.

Kurzy nabízené dalšími organizacemi

Nová škola, o.p.s.

- **21. 4. 2023 / Praha / Svět očima romských dětí aneb jak tvořivě zprostředkovat a využít zkušenosti romských dětí nejen při práci s literaturou**

Seminář unikátním způsobem představuje a propojuje svět literatury a socio-kulturních specifík Romů. Tvořivým přístupem se snaží účastníkům přiblížit rozvoj porozumění romských dětí literatuře z hlediska jejich možných rozdílných životních zkušeností. Zahrnuje v sobě multikulturní rozměr práce s literaturou, a to i v souvislosti s pojetím odlišnosti a (sebe)identifikace. Účastníci pracují s texty romských i neromských autorů včetně autorské tvorby lektorky Ivety Kokyové.

<http://www.novaskolaops.cz/svet-ocima-romskych-deti-aneb-jak-tvorive-zprostredkovat-a-vyuzit-zkusenosti-romskych-deti-nejen-pri-praci-s-literaturou-8-h>

Nabídka všech kurzů: <http://www.novaskolaops.cz/nase-kurzy/>

ARA ART

- **Sociokulturní specifika Romů**

Cílem kurzu je poskytnout informační servis v podobě ucelených dat o kulturních specifikách i současné socioekonomické situaci některých romských rodin, příkladech dobré praxe a inkluzivních metod. Kurz dává také prostor pro navázání těchto informací na konkrétní zkušenosti a pro otevřenou interaktivní diskusi nad jednotlivými souvisejícími tématy.

<https://www.araart.cz/cs/objednejte-si-nas/seminar-sociokulturni-specifika-romu>